

IMPULS

JON LINDSTRÖM
FilmregissörSoffan
och filmen

● Egentligen hade jag tänkt skriva om ett filmprojekt som fyllt mitt huvud de senaste åren, men så minskade plötsligt förutsättningarna för ett produktionsstöd, grundbulten i all filmfinansiering. Thrillern om Dag Hammarskjöld riskerar att kraschlanda precis som hans flygplan gjorde under Kongokrigen 1961. I varje fall ser det ut så just nu. Attentatet på FN:s generalsekreterare planerades enligt nya rön av västerländska underrättelseorganisationer i konspiration med multinationala gruvbolag. Och i vårt manus fullföljer de också planerna.

För att skingra tankarna svarar jag på en annons på Blocket. I den lyser en Mio-soffa likt en röd rubin och bara ber om att få ersätta vår sorgligt nedsuttna och bleksiktiga soffa med minst 30 år på nacken. Soffan finns ute i Saltsjöbaden i ett boende för välbärgade pensionärer. Ågaren, en äldre herre med bruten nacke och stödkrage (som avrått från att nicka av sin läkare) har kallat in sin synnerligen effektiva juristdotter som förhandlare. Efter en kort stund står vi där i besittning av soffan – till vilken hör en pösig fatölj. Nu först börjar jag fundera på hur vi ska få hem de tunga pjäserna som knappt går att rubba med handkraft.

En beslutssituation där en person kan tänkas vara partisk eller där det finns någon särskild omständighet som kan rubba förtroendet för personens opartiskhet kallas jävig. Jag har inga problem med det; de som exempelvis delar ut stödmedel för film är i högsta grad utsatta för kollegiala påtryckningar. Och vänskapskorruption är en lika svärbemästrad företeelse i denna fähövdade bransch där många ekonomiska beslut kan anses delikata. Redan när jag gjorde min första långfilm Hemåt i natten uppstod jävdsdiskussioner. En del ansåg att det räckte med att jag och Jörn Donner, som delade ut fondmedlen, båda är finlandssvenskar och då måste vi ju vara släkt eller nära vänner.

” Vänsskapskorruption är en svärbemästrad företeelse i denna fähövdade bransch.

● Trots 780 vänner på Facebook hittar jag inte en enda som jag kan förnä mig till att be om bärhjälp. Antingen är de i lika dåligt skick som stödkragspensionären eller alldeles för intellektuellt opraktiska, för långt borta eller inte alls några "vänner". Mer än hälften har jag aldrig ens träffat i verkliga livet och filmarbetare är man bara dödsopolare med under inspelningen. Om jag befunnit mig i min hemstad Hangö hade bärhjälpens däremot varit snabbt fixad. I småstadsmätverket trivs de analoga vännerna, där praktiserar man tjänster och gästjänster.

Jag funderade på att försöka ångra köpet, det hade ju funnits en till "mycket angelägen" köpare. Eller var det kanske ett försäljningstrick? Men efter att ha googlat piano- och kassaskåpslyft inhandlar jag ändå några remmar och hyr ett släp till bilen. Eftersom jag skriver detta i realtid kan jag meddela att flytten med sonens hjälp gått bra så när som på en blåklämd tumme. Och att vi nödgades bära soffan nedför trapporna eftersom hissen till pensionärsbostaden på tredje våningen givetvis var för liten. Men när jag nu halvligger bekvämt lutad i den trots allt inte fullt så rubinröda soffan känner jag mig övertygad om att också filmen kommer att lösa sig utan jävstviser. Det gäller bara att hålla moralens fana högt, såsom vår hjälte generalsekreteraren gjorde då på 60-talet.

Aarnio
testar,
tvekar och
tecknar

Eero Aarnio älskar alltings begynnelse – som till exempel det första strecket på ett tomt papper, ett streck som ska växa och utvecklas till en innovation som erövrar världen.

Systematisk ordning råder på formgivarens Eero Aarnios skrivbord. Pennor, papper, tänger, skrumsjalar – allt är sorterat i burkar sida vid sida. Viktigast är pennan och pappret.

– Pennan är min dator. Den behöver inte laddas och jag kan bära den med mig överallt, säger Eero Aarnio. Eero och Pirkko Aarnios hus i Veikkola i Kyrkslätt är deras tolfte gemensamma hem och fungerar som hem, fritidsbostad och studio. Arbetsrummet är integrerat med vardagsrummet och utsikten ut mot sjön Lamminjärvi är både vilsam och inspirerande. Kombinationen familj och arbete är en livsstil för den ständigt verksamme Eero Aarnio.

– Ibland arbetar jag fem minuter vid skrivbordet, ibland 55 minuter. Och det är bara härligt när familjen stökar här omkring.

Familjen består av hustrun Pirkko, två vuxna döttrar och barnbarn och utan den vore Eero Aarnio ingenting, säger han.

– Pirkko är mitt livs medelpunkt. Om hon är på resa får jag inget gjort.

Utan Pirkko Aarnio hade världen kanske aldrig fått uppleva Åskbollen – den runda stol Eero Aarnio skapade 1963 och som kom att bana väg för hans internationella genombrott som möbeldesigner. Stolen lanserades på möbelmässan i Köln 1966, fick ett genombrott och nådde kultstatus efter att Sean Connerys James Bond hade sjunkit ner i den. I dag är stolen ett begärigt auktionsobjekt.

En stol är en stol är en stol ...

En stol är en sittmöbel men en sittmöbel behöver inte se ut som en stol, lyder ett ofta citerat uttalande av Eero Aarnio, på tal om Åskbollens runda form. Åskbollen har naturligtvis hittat sin plats i hemmet i Veikkola som är proppfullt av möbler, armaturer och småryllar formgivna av Aarnio. Morgonen börjar vid skrivbordet

och det gjorde den också den här dimmiga decemberrdagen då vi drack kaffe i familjen Aarnios kök.

– När jag vaknade klockan sex satt Eero redan vid skrivbordet, berättar Pirkko Aarnio med sin make belåtet hummande vid hennes sida.

En idé som länge grott håller på att ta form, visar det sig.

– Jag leker med en tanke som utgår från en bläckfisk. Arbetsnamnet är Ink och en dag blir det kanske en pall åt barnbarnen, avslöjar Aarnio och ger i nästa andetag förklaringen till att han vid fyllda 83 fortsätter att jobba.

– Att skapa är roligt, i synnerhet när det lyckas. Då flyger tiden i väg.

Är du någonsin rädd att misslyckas? – Nej. Jag vet ju att det tar tid att hitta den rätta formen men jag vet också att jag en dag när klarhet i vad jag är ute efter. Att formge handlar om att tveka, testa och teckna och visst har det hänt att jag tvingats skrota allt jag hållit på med och börja om från början.

Lekfulla, geometriska former och djur är Aarnios specialitet. Människor är svårare.

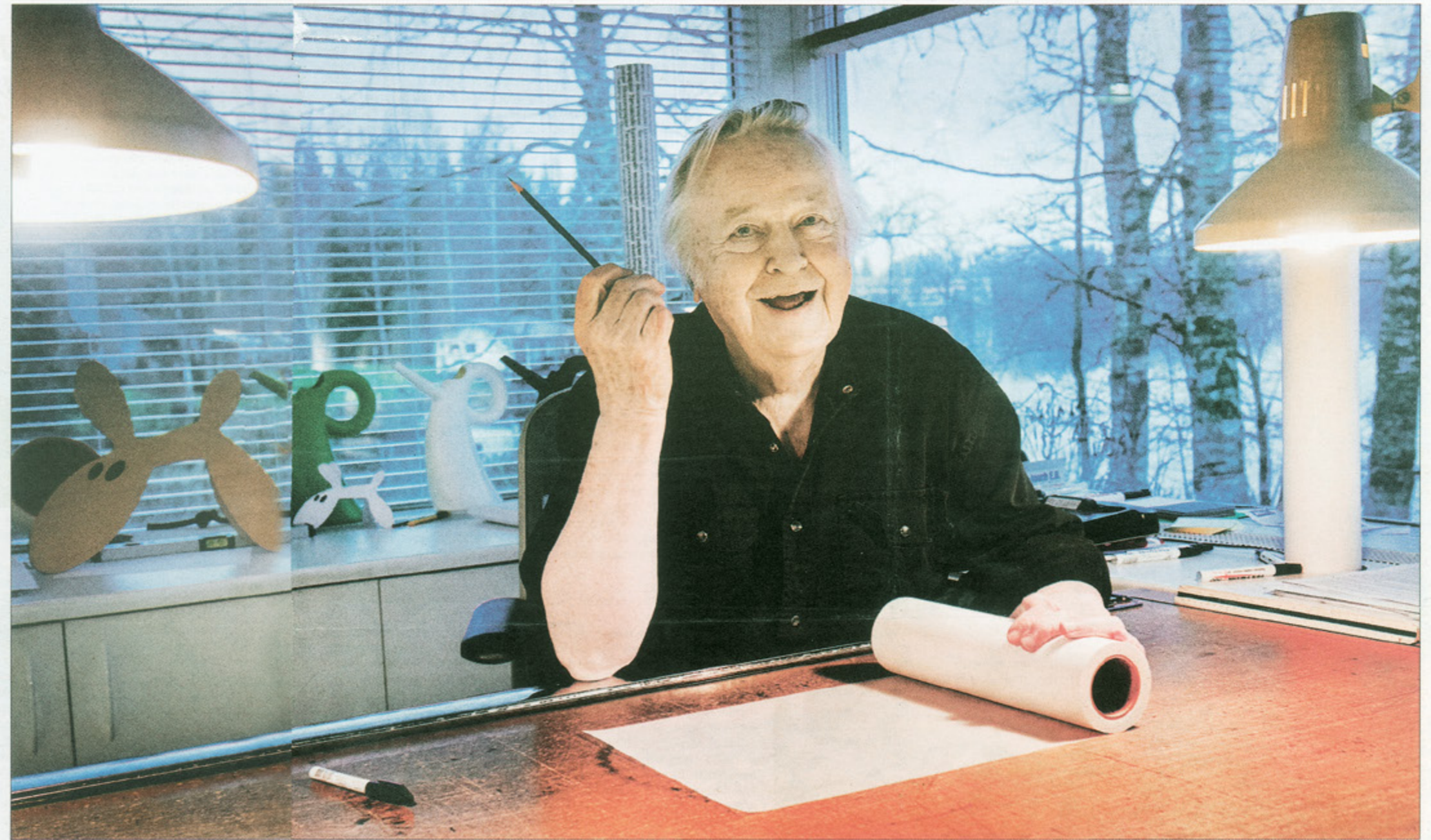
– En gång fick jag i uppdrag att teckna en människa men det är jag ingen expert på. Lösningen blev att teckna en person som läser Helsingin Sanomat. Hen blev anonym och tittningen upptar en stor del av arbetet.

Eero Aarnio är född i Helsingfors. Barndomshemmet låg på Tavastgatan och som så många andra barn på den tiden tillbringade Aarnio en stor del av barndomen i bombskyddet. Modern var fast besluten att inte skicka i väg honom som krigsbarn och lät sig inte övertalas att ändra åsikt.

Med en spjuveraktig min refererar Aarnio sitt första minne:

– Jag låg i min vagn och studerade himlavalvet medan jag guggades till sömns. Då beslöt jag mig för att bli formgivare som vuxen.

I nästa sekund fyrar han av ett

PROFIL

Eero Aarnio

● Ålder: 83 år.

● Familj: Hustru Pirkko Aarnio, två vuxna döttrar, flera barnbarn.

● Karriär: Internationellt känd möbeldesigner, känd för att arbeta med plast och glasfiber. Arbetar mycket med organiska och kurviga former. Har formgivit för bland annat Artek, Alessi, Magis och Vitra. Finns representerad i flera museer världen över, bland dem Victoria and Albert Museum i London, Museum of Modern Art i New York och Vitra Design Museum i Weil am Rhein. Fierfaldigt prisbelönad, fick Kaj Franck-priset 2008 och Pro Finlandia 2010.

● Drömmer om att formge: En extra lyxig Swan. Jag har besökt deras fabrik i Österbotten och är verkligen imponerad.

smittsamt skratt och tillägger: – Du ska veta att jag har en last. Jag ljuger.

Grappa hos Alessi

I början av sin karriär hyrde Eero Aarnio ett arbetsrum men det gav han upp efter att ha upptäckt att idéerna inte alltid infinner sig på arbets-tid.

– Jag kom hem, fick en impuls och insåg att alla mina arbetsgrejer var på jobbet, beskriver han.

Bland dem Eero Aarnio arbetat mycket för finns italienska Alessi. Nu är Eero och Pirkko Aarnio nyss

hemkomna från ett givande möte med Alberto Alessi själv.

– Först åt vi. Sedan drack vi grappa och diskuterade kommande uppdrag.

– Går det bra, vilket det ser ut att göra, formger jag en serie köksprylar för Alessi.

Eero Aarnio är frilansande formgivare sedan 1960-talet. Bland de ståtliga uppdragsgivarna finns fyra italienska och ett spanskt företag och något misslynt redogör Aarnio för skillnaden mellan internationella och finländska uppdragsgivare.

– Utomlands är det oftast upp-

↑ LYCKLIG VID ARBETSBORDET. Pennan är formgivarens Eero Aarnios dator – den finns alltid till hands och behöver aldrig laddas.

← FÄRGSTARKA JYCKAR. Storsäljaren Puppy har fyllt tio.

→ TEAMARBETE. Utan hustrun Pirkko vore Eero Aarnio ingenting.

och Pony till klassikerna inom internationell möbeldesign men genomslaget har en baksida – kopiering. På den kinesiska sajten Alibaba finns nästan trettusen falska Aarnioprodukter till salu.

Aarnios inställning till kopieringen är lakonisk. Han har meddelat att han inte vidtar några åtgärder.

TEXT: ANNIKA HÄLLSTEN
029 080 1331,
annika.hallsten@ksfmedia.fi

FOTO: CATA PORTIN
cata.portin@ksfmedia.fi

FAKTA

Lekfull
och färgstark

● Eero Aarnios lekfulla och färgstarka design har gjort succé världen över i snart femtio år. I vår firar Designmuseet Aarnio med en stor retrospektiv utställning som lyfter fram det mesta ur Aarnios digra produktion.

● Möbler, armaturer, små föremål men också skisser presenteras på utställningen.

● Kuratorer för utställningen är Ville Kulkkonen och Florencia Colombo. I samband med utställningen publiceras även en bok som ges ut på finska och engelska.

● Utställningen Eero Aarnio öppnar den 8.4.2016 och pågår till den 25.9.2016.